

Hyvinvointineuvottelut

Helsingin kaupungin näkökulmia

3.12.2020 HUS-erikoissairaanhoido

4.12.2020 Yhteistoiminta-alue

Helsinki

Sote-valmistelu Uudellamaalla

- Helsingin kaupunki koordinoi Uudenmaan alueellista yhteistyötä.
- Yhteistyön aiheina ovat muun muassa:
 - yhteiset palveluketjut
 - vammaispalvelujen järjestäminen uusissa rakenteissa
 - erikoissairaanhoidon ohjaus.
- Yhteistyö muiden kuntien ja HUSin kanssa on osoittautunut tulokselliseksi myös koronapandemian hallinnassa.
- HUS:n kanssa toimitaan myös nk. integraatioryhmässä, jossa ylimmän johdon toimesta käsitellään yhteistyökysymyksiä ja uusia avauksia.

Yhteistyö Uudellamaalla ja yhteistyöalueella

- Pääkaupunkiseudun ja Uudellamaan kuntien välillä on pitkät yhteistyön perinteet niin kaupunki/kuntatasolla kuin sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoidenkin välillä.
 - Helsingin kaupungilla on ollut ja on tässä keskeinen rooli.
- Yhteistyötä on tehty ja jatketaan sekä perustasolla, että erikoissairaanhoidon (HUS) kanssa.
 - Yhteistyö koskee myös koko eritysvastuualuetta.
- HUS-yhteistyössä on tunnistettu haasteita, joita on työstitetty yhdessä esimerkiksi HYKS-alueen sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämissuunnitelman 2021–2025 valmistelussa ja työskentelyä jatketaan meneillään olevassa rakenneuudistus-hankkeessa.

Hankkeessa vahvistetaan erikoissairaanhoidon ohjausta

Rakennemuutoshankkeessa luodaan uusi malli erikoissairaanhoidon ohjaukseen ja yhteistyöhön

Erikoissairaanhoidon ohjauksen ja järjestämisen kehittäminen

- Järjestämissuunnitelma
- Vastuupari- ja Kytke-malli

Uudenmaatasoisen yhteistyön kehittäminen

- Vakioidut foorumit
- Hyte-verkosto

Talouden strategiset painopisteet ja vastuuparimallin periaate: HUS-yhteistyö

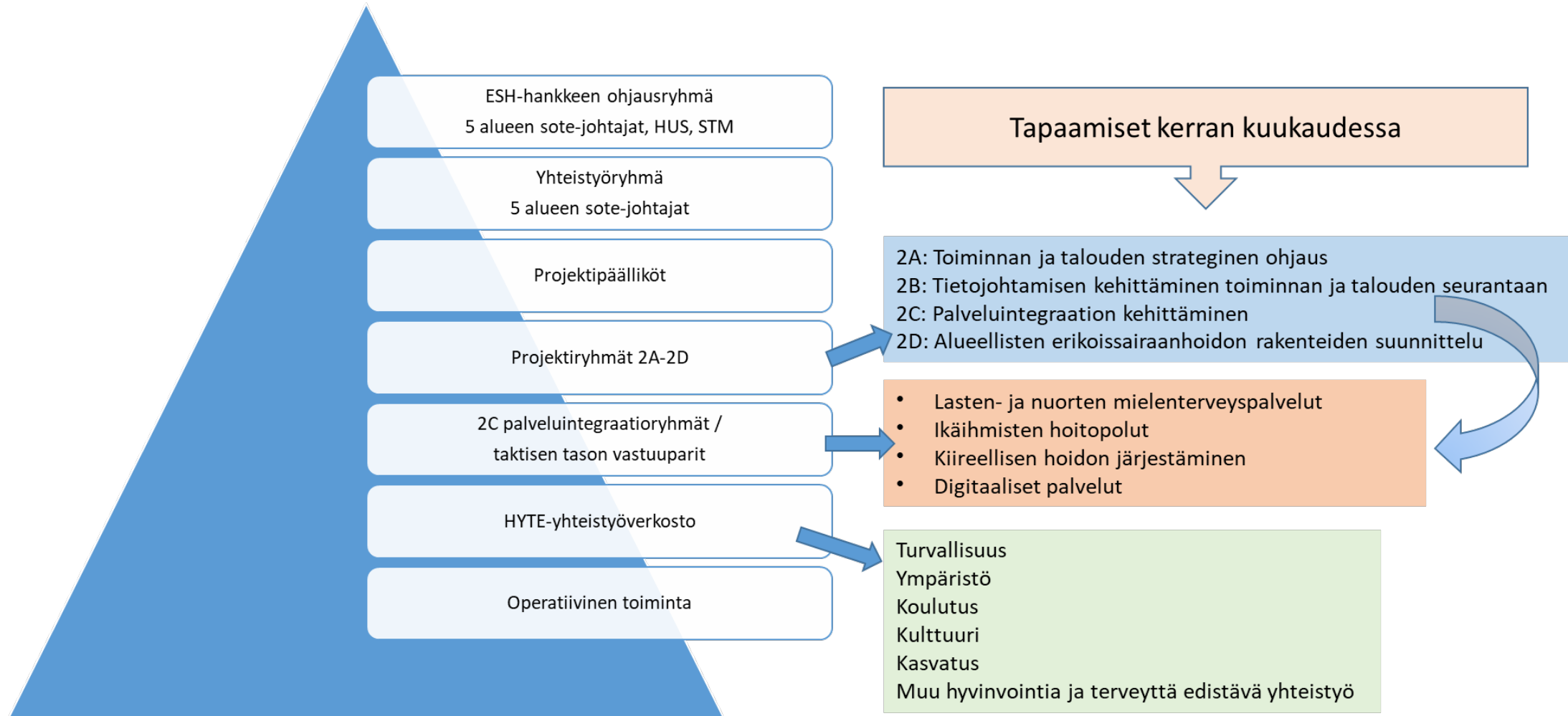
Kestävä talous -painopisteet

- Yhteistyö talouden tasapainotuksessa
- Strategisten tavoitteiden asettaminen ja tehokas seuranta
- Kestävä talous toiminnan lähtökohtana
- Tiedolla johtaminen tukee kestävän talouden tavoitteiden toteutumista
- Kestävät investoinnit

Vastuuparimalli-periaate

- Systemaattinen tapa harjoittaa HYKS-HUS yhteistyötä
- Vakioitu vuorovaikutuksen tapa, jossa voidaan asettaa ja seurata tavoitteita
- Edistää yhteisiin tavoitteisiin pohjautuvaa seuranta ja tiedonkulkua
- Vastaa HUSin hallituksen asettamaan tavoitteeseen
- Selkeyttää vuorovaikutuksen rakenteita ja rooleja

Helsinki koordinoi rakennemuutostahankkeen osa- aluetta 4: Rakenne ja yhteistyö Uudenmaan alueella

Erikoissairaanhoidon ohjauksen haasteet Helsingin näkökulmasta

- Tarve tarkastella taloutta ja toimintaa yhdessä.
- ESH-peruspalveluiden lukuisat eri foorumit eivät muodosta selkeää kokonaisuutta.
- Tavoitteiden asettamisessa ei ole kuultu kuntia.
- Päätöksenteossa ja tiedonkulussa on ollut ongelmia.
- Toistuvat budjettiylitykset.

Erikoissairaanhoidon talouskehityksestä

- Seuraavassa diassa esitettävä laskelma kuvaa menokehitystä suhteutettuna väestönkasvuun ja kustannustason muutokseen (peruspalvelujen hintaindeksi).
- Toiminnallisilla muutoksilla oikaistu HUS:n menokasvu on vaihdellut vuosina 2015 - 2019 välillä 0,9 % - 5,9 %.
- Tällä tavalla laskettuna tuottavuus on vaihdellut välillä -2,9 % - 0,9 %.
- HUS:n tuottavuus on muuttunut Helsingin osalta keskimäärin -1,3 % vuodessa.
- Helsingin sosiaali- ja terveystalouden tuottavuus (HUS pois lukien) on parantunut keskimäärin 1,0 % vuodessa vuosina 2013-2019

Tuottavuuslaskenta Helsingin kaupungin tuottavuuslaskentaan mukailten – HUS maksuosuus

HUS - maksuosuus Helsinki	2015	2016	2017	2018	2019	
Menot	529 056 947	534 754 188	551 859 109	567 644 398	661 346 370	Ylijäämän palautus vv. 2015-2016 korjattu.
Menot - oikaistu	526 256 947	530 894 188	547 609 109	554 414 398	587 316 370	Huomiota mm. seuraavat siirrot --> päivystys, neurologia, foniatria, fysiatria
Muutos M€		5 697 240	17 104 922	15 785 289	93 701 972	
Muutos M€ - oikaistu		4 637 240	16 714 922	6 805 289	32 901 972	
Muutos %		1,1 %	3,2 %	2,9 %	16,5 %	
Muutos % - oikaistu		0,9 %	3,1 %	1,2 %	5,9 %	
Kust.taso+väestönkasvu-tuottavuus 0,5 %	1,4 %	0,1 %	-0,3 %	1,6 %	2,5 %	Toteutuneet (kust.taso pp-indeksillä)
Ero		1,0 %	3,5 %	1,3 %	14,0 %	Jos negatiivinen, tuottavuus on kasvanut yli 0,5 %
Ero - oikaistu		0,8 %	3,4 %	-0,4 %	3,4 %	
Tuottavuuden muutos		-0,5 %	-3,0 %	-0,8 %	-13,5 %	Tässä tuottavuutta käsitellään menojen muutoksena
Tuottavuuden muutos - oikaistu		-0,3 %	-2,9 %	0,9 %	-2,9 %	Tässä tuottavuutta käsitellään menojen muutoksena (positiivinen, jos tuottavuus on kasvanut)
Tuottavuuden muutos kumulatiivinen			96,8 %	97,6 %	94,7 %	Oikaistu
		99,7 %	97,1 %	100,9 %	97,1 %	
Muutos yhteensä M€ (oikaistu)	61 059 422,6					
Muutos %	11,6 %					
Tuottavuusmuutos kok	-5,3 %					
Tuottavuusmuutos per vuosi keskim.	-1,3 %					

Vertailua Helsingin sote-palvelut- ja HUS-talousarviokohtien välillä

- HUS:n menot ovat kasvaneet enemmän

	2016	2017	2018	2019	Yhteensä
Muutos M€ sote-palv.	9,8	-33,5	19,2	47,6	43,1
Muutos M€ HUS maksuosuus	4,6	16,7	6,8	32,9	61,1
Ero M€	5,2	-50,2	12,4	14,7	-18,0
Muutos % sote-palv.	0,7 %	-2,3 %	1,3 %	3,3 %	2,9 %
Muutos % HUS maksuosuus	0,9 %	3,1 %	1,2 %	5,9 %	11,6 %
Ero %-yks.	-0,2 %	-5,4 %	0,1 %	-2,7 %	-8,7 %

Pelastuslaitos ensihoidon palveluntuottaja

- Pelastuslaitoksen tuottaman ensihoitopalvelun synergia on Helsingin kaupungin strateginen valinta.
- Synergian todelliset edut tulevat esille erityisesti suuronnettomuustilanteissa, mutta kaupunkilaiset hyötyvät siitä päivittäin.
- Helsingin pelastuslaitoksen ensihoito on laadultaan huippuluokkaa ja yhteistyö PEL - HUS Akuutti Ensihoito Helsinki välillä saumatonta.
- Toiminta on kustannustehokasta.
- Korona-aika on osoittanut nykyisenkaltaisen palvelutuotannon ja yhteistyörakenteen toimivan erinomaisesti myös poikkeusolojen aikana.

YHTEISTYÖ UUSISSA RAKENTEISSA: HUS perussopimuksen valmistelu

- HUS-yhtymä perustetaan Uudenmaan hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin välisellä sopimuksella (perussopimus).
- HUS-perussopimus valmistellaan HUS-yhtymän tulevien viiden omistaja-hyvinvointialueen yhteistyössä ja sen valmistelee esitetyn voimaanpanolain mukainen väliaikainen toimielin.
- Valmistelussa päätetään mm. HUS-yhtymän ylin päättävä toimielin, joko yhtymäkokous tai -valtuusto. Sopimus hyväksytään aluevaltuustoissa keväällä 2022.
- HUS-yhtymä aloittaa hallituksen esittämän aikataulun mukaan 1.1.2023.

HUS-yhtymän rooli yhteistyöalueella

- HUS-yhtymä poikkeaa muista kaavailtujen yhteistyöalueiden yliopistollisista sairaaloista, sillä se on viiden hyvinvointialueen omistama yhtymä, eikä yhden vastuuhyvinvointialueen ylläpitämä yliopistollinen sairaala.
- HUS-yhtymän asema on säädelty laissa varsin tarkasti koskien erityisesti vaativaa erikoissairaanhoidoa (Uusimaa-lain 5 §). Muiden yliopistollisten sairaaloiden asema on kirjattu lakiin väljemmin.
- HUS-yhtymän toimintaan yhteistyöalueen yliopistollisena sairaalana vaikuttavat näin ollen
 - yhteistyöalueen yhteistyösopimus,
 - HUS-yhtymää koskeva erityissääntely sekä
 - HUS-yhtymän järjestämissopimukset Uudenmaan hyvinvointialueiden kanssa.

Huomioita

1. Yhteistoiminta-alueen tehtäväkokonaisuus ja tavoitteet ovat laajempia kuin nykyisten erityisvastuualueiden, koskien mm. kustannustehokkuutta, valtakunnallisten tavoitteiden toteutumista sekä valmiuden ylläpitoa.
2. Kyseessä ei myöskään ole puhtaasti erikoissairaanhoidon järjestelmä, vaan yhteistyöalueen puitteisiin kuuluvat myös sosiaalipalvelut (esim. mahdolliset muutokset sosiaali- ja kriisipäivystysten työnjakoon).
3. Tarkoituksena on ilmeisesti tehdä yhteistyösopimuksesta sitovampi kuin nykyisestä erityisvastuualueen järjestämissopimuksesta, jota ei monilla alueilla välttämättä noudateta lainkaan. STM:n ohjausvoimaa on kasvatettu.
4. HUS-yhtymä on valtakunnallinen poikkeus, jonka toiminta tulee sovittaa yhteen yhteistyöaluetta koskevan lainsäädännön kanssa Uudenmaan erillisratkaisu huomioiden.
5. HUS-yhtymän lakisääteiset tehtävät kattavat merkittävän osuuden yhteistyöalueen erikoissairaanhoidosta koskevasta kokonaisuudesta. Tosiasiallinen mahdollisuus sopia vastuujaoista yhteistyöalueella näiden tehtävien osalta lienee varsin rajattu.